

Vraag nr. 60
van 4 november 1996
van mevrouw PATRICIA CEYSENS

Bijzondere jeugdzorg – Subsidies en bestaansminimum

De erkenningsvoorwaarden en subsidienormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdzorg worden geregeld via de gecoördineerde decreten van 4 april 1990 inzake bijzondere jeugdbijstand. Dit decreet voorziet in een aantal maatregelen ten aanzien van minderjarigen, doch het wordt doorgekruist door de wet op de verlaging van de meerderjarigheid die van kracht werd op 1 mei 1990.

Deze laatste heeft tot gevolg dat de subsidieregeling van de voorzieningen doorloopt tot de leeftijd van 21 jaar, terwijl het recht op een bestaansminimum geopend wordt vanaf 18 jaar.

In een omzendbrief van 19 januari 1991 wordt benadrukt dat jongeren hun rechten op een bestaansminimum dienen uit te putten vooraleer een beroep te doen op de subsidieregeling. Zowel de omzendbrief als de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op het bestaansminimum huldigen het beginsel van het subsidiair recht, wat uiteraard tot interpretatieproblemen leidt.

Als gevolg van deze tegenstrijdigheden komen zowel OCMW's als arbeidsrechtbanken en -hoven tot verschillende standpunten.

Een bijkomend probleem dat voortvloeit uit het verschil in wetgeving is dat, ofschoon jongeren een bestaansminimum toegekend krijgen, de Vlaamse Gemeenschap vanuit haar wetgeving verder tweederde van de kinderbijslag als tegemoetkoming in de kosten blijft vorderen.

1. Moet het Vlaams decreet op de bijzondere jeugdzorg niet aangepast worden aan de burgerlijke meerderjarigheid die sinds 1 mei 1995 op 18 jaar is gebracht ? Zijn er terzake initiatieven genomen ?
2. Indien men niet overgaat tot een aanpassing van het Vlaams decreet op de bijzondere jeugdzorg, welke wetgeving heeft dan prioriteit op de andere ? Moet de jongere eerst zijn recht op het bestaansminimum uitputten of valt hij bij voorkeur onder de subsidieregeling van het Vlaams decreet ? Hoe zal de minister de bijdrageplicht formuleren voor jongeren die een bestaansminimum ontvangen ?

Antwoord

De bijzondere jeugdbijstand is een hulp- en bijstandsregeling die principieel is gericht op minderjarigen en hun gezinnen. Indien zij vóór het bereiken van hun meerderjarigheid hulp of bijstand ontvangen in de bijzondere jeugdbijstand, kunnen jongeren na het bereiken van hun meerderjarigheid onder bepaalde voorwaarden en voor beperkte termijnen verder worden geholpen in de bijzondere jeugdbijstand. Dit is de zogenaamde "voortgezette hulpverlening".

De "voortgezette hulpverlening" wordt (verder) gesubsidieerd door het Fonds Bijzondere Jeugdbijstand.

Dit gebeurt echter niet algemeen onvoorwaardelijk. Meerderjarigen die hulpverlening ontvangen in het kader van een begeleid zelfstandig wonen, dienen voorzover ze zelf niet over voldoende middelen beschikken eerst hun recht op een bestaansminimum uit te putten. De subsidiëring door het Fonds Bijzondere Jeugdbijstand is met andere woorden subsidiair, namelijk bedoeld voor jongeren die geen recht kunnen laten gelden op het verkrijgen van een bestaansminimum.

Het beginsel van de subsidiariteit wordt echter zowel aangehaald in de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op het bestaansminimum, als in het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 1994 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand (artikel 39) en in de omzendbrieven van 15 januari 1991, 19 januari 1991 en 31 januari 1995.

In de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op het bestaansminimum wordt vermeld in artikel 1 : "... geen toereikende bestaansmiddelen".

Aangezien alle Belgen gelijk zijn voor de wet, moeten alle meerderjarige jongeren die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken, zonder onderscheid terecht kunnen bij het OCMW.

Het behoort tot de wettelijke verplichtingen van het OCMW om het bestaansminimum toe te kennen wanneer de aanvrager aan de voorwaarden voldoet. De toelage van het Fonds Bijzondere Jeugdbijstand voor meerderjarigen in de voortgezette hulpverlening "begeleid zelfstandig wonen" wordt subsidiair verleend, namelijk indien het OCMW weigert om het bestaansminimum toe te kennen. De steunverplichting van het OCMW primeert dus in dit geval op de steunverlening door het Fonds Bijzondere Jeugdbijstand.

De verblijfssubsidies voor meerderjarigen in de voortgezette hulpverlening "begeleid zelfstandig wonen", worden door het Fonds Bijzondere Jeugdbijstand ten laste genomen voor de gevallen die uitgesloten zijn van het recht op het bestaansminimum, bijvoorbeeld niet EU-burgers of krachtens een beslissing van de arbeidsrechtbank.

Wat de decreten inzake de bijzondere jeugdbijstand gecoördineerd op 4 april 1990 betreft, wordt wel vermeld dat er hulp en bijstand kan worden georganiseerd, maar er wordt niets gezegd over het ten laste nemen van de kosten. Dit doet in de eerste plaats veronderstellen dat de kosten ten laste genomen worden door het Fonds Bijzondere Jeugdbijstand.

Dit is ook zo voor jongeren die een van de volgende hulpverleningsmogelijkheden krijgen : kamertraining, residentieel verblijf in een voorziening of verblijf in een pleeggezin. Jongeren die onder begeleiding zelfstandig wonen, dienen zelf in te staan voor hun levensonderhoud. In feite zou dit decretaal moeten worden vastgesteld.

Uit de uitvoeringsbesluiten en de omzendbrieven kan men wel het principe van de subsidiariteit afleiden.

Wat de afhouding van de kinderbijslag betreft, kan het volgende worden gesteld.

1. Er wordt twee derde van de kinderbijslag afgehouden enkel bij de voortgezette hulpverlening kamertraining, verblijf in een residentieële voorziening en verblijf in pleeggezin
2. Voor meerderjarige jongeren in begeleid zelfstandig wonen, wordt geen twee derde van de kinderbijslag afgehouden. Deze jongeren kunnen zelf aanspraak maken op hun eigen kinderbijslag. Indien blijkt dat zij de kinderbijslag zelf ontvangen, zal het OCMW met dit bedrag rekening houden bij de toekenning van het bestaansminimum.
Weigert het OCMW het bestaansminimum toe te kennen, dan houdt de bijzondere jeugdbijstand rekening met dit bedrag bij de toekenning van de verblijfssubsidies.
3. Voor minderjarigen in begeleid zelfstandig wonen (17-jarigen) komt twee derde van de kinderbijslag toe aan het Fonds Bijzondere Jeugdbijstand net als bij een gewone plaatsing. Deze categorie van jongeren ontvangt ook een verblijfssubsidie van 719 frank per dag.

Wat het betalen van ouderbijdragen of bijdragen van de minderjarigen betreft, kan worden verwezen naar het besluit van de Vlaamse regering van 22 mei 1991 houdende vaststelling van de regels betreffende de bijdrage in de onderhouds-, opvoedings- en behandelingskosten van de jongeren en de bestemming van het loon toegekend aan de minderjarigen.

De verwijzende instantie zal bij het vaststellen van de bijdragen steeds rekening houden met de individuele situatie van de jongere en de ouders. Zolang er een maatregel is van een verwijzende instantie waaraan kosten zijn verbonden voor het Fonds Bijzondere Jeugdbijstand, zal de vastgestelde bijdrage worden gevorderd bij de ouders.

Een jongere in begeleid zelfstandig wonen, wordt door de verwijzende instantie vrijgesteld van de betaling van onderhoudsbijdragen. Zijn eigen inkomen, het bestaansminimum of de kinderbijslag, heeft hij/zij zelf nodig om te voorzien in zijn/haar levensonderhoud.